

ligare ojemnhet i väghållningsskyldighetens fördelning behöflig, och eger konungens befallningshafvande att förordna förrättningsman, hvaremot de väghållningsskyldige ega att inför häradsrätten utse gode män att vid förrettningen biträda.

Stockholm den 28 januari 1891.

G. F. Östberg.

N:o 125.

Af herr **J. Johansson** från Stockholm, om nedsättning i tullen å sammanmalet rågmjöl.

Jag har visserligen redan förut deltagit i en motion om upphäfvande eller åtminstone nedsättande af de tullsatser, som mest betunga den talrika och fattiga arbetarebefolkningen; men i fall innevarande riksdag icke bifaller deri föreslagna befogade och behöfliga lindringar, har jag härmed endast för ändamål att anhålla om en rättelse i den tullsättning å mjöl, som egde rum vid 1888 års riksdag.

Då jag vid 1887 års riksdagsdebatt i tullfrågorna ansåg, att införselstull å spanmål och mjöl möjligen skulle blifva Riksdagens beslut, varnade jag i sista stund, så godt jag förmådde, för åsättande af lika hög tull å nio à tio kronors varuvärde som å nitton à tjugu kronors. Hvetemjölets genomsnittspris var nemligen under 1887 19 kronor 50 öre för 100 kilogram och rågmjölets 9 kronor 50 öre för samma vikt. Invändningarne om svårigheten att skilja dessa båda mjölsorter åt besvarade jag med att hänvisa till 1880

års af Riksdagen beslutade inregistreringsafgift å hvetemjöl, men icke å finmalen rågsikt, detta ehuru rågen undergår alldeles samma behandling som hvetet, då den skall finmalas till sikt, och det endast är den verkliga fackmannen förbehållet att kunna skilja på de båda mjölsorterna. Åtta år senare hade åskådningssättet så märkbart förändrats, att då Sveriges qvarnegare vid 1880 års riksdag vunno majoritet för möjligheten att vid tullbehandlingen skilja på hvad icke ens erkänt skickliga kemister blefvo ense om, vunno de vid 1888 års riksdag majoritet för omöjligheten att se skilnaden emellan prima siktadt mjöl och groft rågmjöl, något som för den nykomne lärlingen i ett bageri och den tarfligaste matlagerskan i ett kök och för de flesta människor i öfrigt är den enklaste sak i världen. Siktmjölet af såväl hvetet som råg står, hvad finhet och färg angår, såsom en grupp för sig, vidt skild från gruppen sammanmalet rågmjöl och kli, och det gifves tillfällen, då svårigheten att skilja på de båda senare sorterna är lika stor som att skilja på de förra. Kliet kan lika väl som rågmjölet vara sämre och bättre, detta beroende dels på råvaran, dels på mjölnaren. Den bästa och dyraste rågen användes till rågsikt, den sämsta och billigaste till sammanmalet rågmjöl. Sikträgen befrias före förmalningen från allt dam och alla främmande ämnen, sammaldsrågen icke; och är nu den råg, som användes till sikt, af prima kvalitet, hvad sjelfva skörden vidkommer, så borga våra ypperliga qvarnverk för att mjölet blir utmärkt.

Det synes mig därför ytterst orättvist, att den största delen af befolkningen, hvilken, hvad brödfödan angår, uteslutande är hänvisad till den grofva kakan, innehållande 60 å 70 procent kärna och 30 å 40 procent kli och affall, skall drabbas af lika hög tullsats som det fåtal, hvilket har råd att lemna skalet å sido och uteslutande hålla sig till kärnan. Då dessutom brödet oftast utgör hufvudbeståndsdelen, för att icke säga allt, på den fattiges bord, men deremot blott en bråkdel af det hela på den rikes, så blir orättvisan ännu bjertare. Att det är ett abnormt förhållande att tullbelägga det osiktade mjölet lika högt som det siktade, från allt kli och affall befriade, framgår äfven deraf, att då nuvarande tull å sammanmalet rågmjöl verkar i fullkomligt prohibitiv riktning, verkar den för de fina mjölsorterna endast i protektionistisk; ty då ganska betydande partier af hvetemjöl och rågsikt hafva importerats under de sistförflutna trenne åren, har det grofva rågmjölet varit absolut utestängdt. Att importen af det ryska grofva rågmjölet har upphört till följd af den höga tullsatsen och icke på grund af animositet emot varan, visas bäst derigenom, att under de årtionden, som närmast föregingo 1888, importen af groft ryskt rågmjöl var ojemförligt större än å allt siktmjöl sammanfördt.

Så länge spanmåls- och mjöltullar ega bestånd, är det helt naturligt, att mjöltullen måste vara högre än sädestullen. Väl afvägda och icke för höga finner jag också för min del nuvarande tullsatser emellan den omalna säden och det fina siktmjölet. Hvad deremot det grofva mjölet angår, hafva de fleste ibland oss nog i friskt minne, att den vanliga malarlönen för en tunna råg till sammald var 50 öre eller ett mindre mått säd af den qvarnförda varan, belöpande sig till lika värde. Jag minnes också, att när kronan för sitt behof lät förmala råg till groft rågmjöl, afsedt för brödbakning till inom hufvudstaden varande garnison, härvarande ångqvarn och i närheten belägna vattenqvarnar täflade med hvarandra om att få verkställa förmalningen till ett pris af en krona och fyratio öre per tunna om 119 kilogram eller 1 krona 17½ öre och derunder för 100 kilogram, med skyldighet för qvarnegaren, vare sig hans qvarn var belägen inom eller utom Stockholm, att på sin egen bekostnad afhemta rågen från kronans magasin till qvarnen och efter verkstald förmalning återtransportera mjölet till kronobagerierna. Sanningen häraf kan genom arméförvaltningens räkenskaper styrkas.

Då den nuvarande rågmjölstullen är 4 kronor 30 öre och rågtullen 2 kronor 50 öre, utgör skilnaden för betäckande af malarlön och afgang 1 krona 80 öre per 100 kilogram eller, såsom man förr räknade, för en tunna råg, vägande 14 lispund, icke mindre än 2 kronor 14 öre. Denna skilnad i tullsats emellan rågen och det sammanmalda rågmjölet är minst dubbelt för hög, är icke behöflig för qvarnegaren, icke till båtnad för jordbrukaren, men deremot egnad att väcka berättigadt missnöje hos hela den brödköpande befolkningen, helst under närvarande förhållanden, då tull och konjunktur samverkande hafva höjt rågmjölpriset utöfver hvad det var 1887, strax före spanmålstullarnes tillkomst, med omkring 60 procent.

På grund af det anförda föreslår jag vördsamt,

att Riksdagen ville besluta, att under innevarande år och så fort ske kan tullen å sammanmalet rågmjöl måtte nedsättas till 3 kronor 40 öre per 100 kilogram.

Stockholm den 29 januari 1891.

Joh. Johansson

från Stockholm.